

9056/1931.szám.

Az 1931. évi december hó 29-én tartott minisztertanács hozzájárult.

Előterjesztés a Minisztertanácsához.

Közigazgatásunk racionalizálásának kivánalma a közvélemény részéről köztudomás szerint elsősorban abban az alakban jelentkezett, hogy a jogszabályok tömege úgy megnövekedett, hogy áttekinthetetlenné vált és az abban való eligazodás alig lehetséges. Kétségtelen, hogy az Országos Törvénytár, a Rendeletkötet Tára, a különböző minisztériumok és az önkormányzati testületek hivatalos közlönyei már olyan terjedelemre rugnak, hogy azoknak a közigazgatás részéről való helyes ismerete sem lehetséges. Az érvényes jogszabályok tömege azonban sokkal kisebb, mint általában hiszik, és ezért a közigazgatás racionalizálásának előkészítésére kiküldött kormánybiztos rámutat arra, hogy e téren a közigazgatás egyszerűsítésének sürgős és egyúttal hatályos feladata áll előttünk.

Az eddigi helyzetre jellemzők a következő adatok: a Magyar Törvénytárba 1867-től 1930. végéig 2.559 törvénycikket iktattunk be. Ezek közül közigazgatási vonatkozásúnak véve mindazt, ami nem alkotmányjogi /például koronázás, országgyűlési választójog stb./ és nem igazságszolgáltatási, - közigazgatási vonatkozásúnak kell vennünk körülbelül 2.200-at, tehát a túlnyomórészt, /kb. 86 % / ideszámítva természetesen a közigazgatási vonatkozású nemzetközi szerződéseket is. Ha azonban átnézzük a Törvénytárat abból a szempontból, hogy ennek a 2.200 közigazgatási vonatkozású törvénynek milyen része van még ma is hatályban, kiderül, hogy csak körülbelül 410, tehát nem egészen 20 %. És ebből is 1920 óta került be a Törvénytárba 230 törvénycikk, az 1920 előtti időből tehát csak körülbelül 180 maradt hatályban.

Ez azt mutatja, hogy a jogszabályok közül még a törvények is aránylag gyorsan elévülnek és különösen tisztában kell lennünk azzal, ami eddig kellő figyelemben nem részesült,

hogy az ország feldarabolása következtében jogszabályainknak igen nagy része elantikválódott. A hatályukat veszített közigazgatási vonatkozású törvények közé tartoznak például az összes törvények, amelyek az Ausztriával való kapcsolatunkra, Horvátországra, Fiuméra, a határőrvidékre, Erdélyre vonatkoznak, az appropriációs és indemnitási törvények néhány paragrafus kivételével, az Osztrák Magyar Bankra, a hadsereg kiegészítésére vonatkozók, lejárt nemzetközi szerződések, az elég sűrűn változtatott adó és más pénzügyi vonatkozású törvények, továbbá a végrehajtott törvények, például a parlament, vagy a budapesti állami hodak építését elrendelő, vagy helyiérdekű vasutakat engedélyező törvény-cikkek stb.

A kormányrendeletek elantikválódása még gyorsabb és a háboru előtti időből mindenesetre csak igen kis százalék van hatályban.

A törvényhatóságok szabályrendeletei tekintetében a helyzet annyiban eltérő, hogy a helyi viszonyok változása részben nem oly nagyfokú, mint az állami viszonyoké, de viszont a szabályrendeletek kodifikációs technikai szempontból a törvényeknél és kormányrendeleteknél sokkal kezdetlegesebbek és igen rendszertelen hézagokat mutatnak fel. A szabályrendeletek nehéz megközelíthetőségére pedig a legjellemzőbb bizonyíték az, hogy a M.Kir. Közigazgatási Biróság mindazokban az ügyekben, amelyeknek elbírálásához törvényhatósági szabályrendeletekre is szükség van, minden egyes esetben bekéri a vonatkozó szabályrendeletnek 1-1 példányát, úgy, hogy a törvényhatóságok részben már ki is fogytak e szabályrendeletek példányaiból. Ha meggondoljuk, hogy a Közigazgatási Biróság 1896-ban kezdte működését, tehát immár 35 év óta folyik ez a nehézkes eljárás, akkor nyilvánvaló, hogy nem lehet a közigazgatás racionalizálásáról beszélni és ezt a kérdést érintetlenül hagyni.

Mint a közigazgatás racionalizálásának legtöbb problémájánál, itt is organizációs hiányokról van szó, és azokat kell kiküszöbölnünk.

A közigazgatás racionalizálásának kormánybiztosa azt a javaslatot terjesztette elem, hogy elsősorban a hatályos közigazgatási vonatkozású törvényeknek új hivatalos kiadása ké-

szittessék el. Az eljárás legcélszerűbben a következő módon volna megszervezendő.

Nem a törvények egyszerű lenyomatásáról volna szó, hanem annak eljárásnak követéséről, amely az egyenes adókra vonatkozó törvények egységes szerkezetbe foglalásával igen jól bevált. Először az 1924. évi IV., majd az 1927. évi V. t. c. felhatalmazta a pénzügyminisztert, hogy az egyenes adókra vonatkozó nagyszámú és egymást módosító törvények hatályos rendelkezéseit egységes Hivatalos Összeállításba foglalva adja ki. A pénzügyminiszter úr ezt 1925-ben aranykorona, 1927-ben pedig már pengő értékeket figyelembe véve, el is végezte és a földadóra, házadóra, kereseti adóra, társulati adóra, jövedelmi, és vagyonadóra, és a közadók kezelésére vonatkozó Hivatalos Összeállítások akként készültek, hogy egyik záró rendelkezésük kimondja, hogy a korábbi törvényeknek mindazok a rendelkezései, amelyek e Hivatalos Összeállításokba át nem vétettek, hatályon kívül helyeztetnek. Ez rendkívül nagy egyszerűsítés és a közigazgatás egyszerűsítésének kitűnő eszköze. A Hivatalos Összeállítások törvény erejűek, az újabb törvények ezeket módosítják és a Közigazgatási Biróság is azokat a maga judikaturájában törvény erejűnek elfogadta.

Ennek a tapasztalatnak elfogadásában tehát az a kívánatos, hogy az a körülbelül 410 közigazgatási vonatkozású törvény, amely ma hatályban van, ne mostani alakjában, hanem ugyancsak tárgyanként Hivatalos Összeállításokba foglalva adassék ki. Például a törvényhatóságokra és községekre vonatkozó törvények összes módosításai egy Hivatalos Összeállításba, az Eötvös-féle népiskolai törvény és annak összes módosításai egy másikba, a kisajátításra vonatkozó szétszórt törvényeket egy harmadik Hivatalos Összeállításba összefoglalva tétetnének közzé, tehát a 410 törvény-cikk helyett valószínűleg 25-30 ilyen Hivatalos Összeállítás és legfeljebb 100 magános törvény maradna meg. Ez a munka legfeljebb egy év alatt elvégezhető volna és a hatályos közigazgatási vonatkozású törvények egy könnyen kezelhető kis kötetben kiadhatók volnának.

A munka megszervezésére nézve a racionalizálási kormánybiztos javaslata így szól: Kéressék fel elsősorban az igazságügyminiszter úr arra, hogy bocsásson alkalmas munkaerőt rendel-

kezésre avégből, hogy az a racionalizálási kormánybiztossal együtt kijelölje azokat a tárgyakat, amelyekre nézve Hivatalos Összeállítások volnának szerkesztendőek és azután bizassanak meg az egyes minisztériumok a saját ügykörükbe tartozó Hivatalos Összeállítások elkészítésével. A Hivatalos Összeállítások egyöntetű szerkesztésére nézve az igazságügyminisztérium a racionalizálási kormánybiztos közreműködésével szabályzatot készítene és a minisztériumok által készített Hivatalos Összeállításokat is egységesség és kodifikációs technikai szempontból az igazságügyminisztérium vizsgálná át.

A hatályos törvényekre vonatkozó Hivatalos Összeállítások készítéséhez és a hatályos törvények új kiadásához a törvényhozás felhatalmazására szükség van. Az idevonatkozó törvényhozási felhatalmazás kikérése azonban legcélszerűbben akkor történhetik, amikor a munka már megindult és annak tapasztalatai alapján állapítható meg, hogy a különböző korokból való törvények egységes szerkezetbe való foglalhatásához milyen természetű részleges módosításokra kell a törvényhozás felhatalmazását kikérni. A módosítás tárgyilag elkerülhetetlen lesz, megadása azonban a törvényhozás részéről elvi akadályba nem ütközhetik, mert az 1924. évi IV. és 1927. évi V.t.c. az adóügyi törvényekkel kapcsolatban ilyenemű felhatalmazást már adott.

Budapest, 1931. évi december hó 29-én.